

BIBIJA RROMANO DŽUVLJIKANO CENTRO

STRATEGIJAKO PLANO 2009-2014

**Fruška gora
Jun 2009.**

ANGLUNO SVATO

Akava dokumenti si kerdino ando jun 2009. berš, pe analiza e butaki savi kerel e BIBIJA Rromano džuvlijikano centro, a gaja sar si e situacija e butaki katar o

civilno sektori ande Srbija. E analiza e butaki savi kerel e Bbija si thodini pe analiza sar keren pe e reslipa save si thodine ande angluno strategijako plano thampal trin berš, Ande proceso katar e evaluacija thaj revizija sasa 11 membrura andar o Centro. Sa e reslipa thaj e buta si thodine po statutso e organizacijako ande trujalipe, lake materijalni thaj manuškane resursa, thaj vi e mangipa save si e Rromanjan andar o Beograd thaj Srbija.

Naisaras maškarmutne bivladake organizacijake CARE International NWB, savi ande regionalno programo „Zuralipe e Rromanango“ ločharda amenge te keras akaja buti, sar vi e Norveško Ministarstvo pala avrune buta savo dija love pala akava programo.

II ANDAR E „BIBIJA“- RROMANO DŽUVLJIKANO CENTRO **II a Sar si kerdini thaj sar si barardi e orgnaizacija**

„**BIBIJA**“- Rromano džuvljikano centro si kerdino ande 14. septembri 1998. berš ande Beograd. E organizacija si registrujime ande Ministerijumo pala phuvjako keripe thaj lokalno keripe gendosa 627 pe registarsko lil gendo 400 sar bivladaki, biprofitno organizacija save kerel buti pe teritorija Srbijaki thaj ande Montenegro. Goda so mangle e Rromnja save kerde o Centro: Slavica Vasić, Nataša Nikolić, Đurđica Zorić, Ružica Jovanović, Ranka Jovanović, Vida Vasić, Biljana Berar, Snežana Šljukić, Jasmina Simić, Dragana Petrović-Križanić si te dikhen pe e džuvljikane rromane čhačhipa ando amalipe, sar vi prejudicije thaj dirskriminacija savi kerel pe opromos e Rromnja, te dikhel pe maripe opromos lende te ločharel e Rromnjange thaj te ločharel lenge te aven ande instucije thaj aver grupe.

Ande „**BIBIJA**“-Rromano džuvljikano centro avdive si inja aktivistkinje, trin profesionalca thaj duj volonterke thaj e Rromnja thaj aver džuvlja.

Pala inja berš sar kerel buti e Bibija kerda 52 projekta¹, kerda buti ande 55 rromane mahale ande Beograd thaj trujalipe. Ande amare programa sasa 6.000 Rromnja. Amari buti si thodini ande 7 grupe: Jekh grupa si psihosocijalni workshop ande rromane mahale e Rromnjanca. E teme akale programoso si promocija katar e džuvljikane manuškane čhačhipa, majbut vakaras pe džuvljikano čhačhipe po sikavipe, sastipe, buti, thampal po trajo bi maripaso, thaj tromalipe te lel pe o partneri. Ande aver grupa si Čhačhpaso consili del bi lovengo judistikane svatura thaj ločharipe e Rromanjange. Ande trito grupa si ekonomikano zuralipe. Gothe si keripe katar e kursura pala e Rromanja save kamen thaj ločharipe te arakhen buti e Rromnja. Ande štarto grupa si seminar thaj instrukcije savenge teme si džuvljikane čhačhpa, minoritorenge čhačhipa, politikani participacija E Rromnjangi ande amaro amalipe, phučhipa katar organizaciono struktura katar džuvljikane BVO. Ande pandžto grupa si inforamtivni akcije thaj informišipe andar e phučhipa save si importantni pala e Rromnji thaj laki familija. Akala akcije kredam but thaj averčhande: dijam pamfleta pe romani čhib thaj srbikani čhip andar e nasvalipa katar e nasvalipa save se e džuvljan, informativni materijala andar o statuso e minoritorenge, materijala andar Fremuni konvencija pala arakhipe e minoritorenge čhačhipaso, lila andar e Povelja katar čhačhipa e nasvale manušengo, inkalipe e lilesa pala e Rromnja. Šovto grupa si ločharipe te keren pe thaj te zuraren pe terne džuvljikane

¹ Save projekta šaj dikhen ande aver lil.

BVO ande Srbija thaj Vojvodina thaj ke keripe katar Rromani džuvljikani mreža. Eftato grupa si buti pala o lobi thaj advokasi po nacionalno thaj maškaarthemutno nivelo savengo reslipe si te lačharel pe o statuso e Rromnjango ande Srbija. Godaja buti gndisarel kaj ramosaras shadow reporta pa dži akana ratifikujime maškaarthemutne konvencija save ratifikujisarda e Srbija. E "BIBIJA"- Rromano džuvljikano centro ramosarda 2003 thaj 2008. berš shadow reporto andar e implementacija katar Fremuni konvencija pala arakhipa e minoritorenge ande Srbija, thaj jekhtane e Europake centrosa pala čhačhipa e Rromenge andar e Budapesta , Džuvljikane thanesa andar o Niš, thaj e organizacijasa EUREKA andar e Subotica, ande 2007. berš ramosardam shadow reporto pe UN CEDAW pala e Rromnja.

E donatra save dije amen love thaj vadži den amen love pala amari buti si: Fondo pala putardo amlipe –Srbija, Freedom House, NOVIB, Švajcarsko agencija pala bararipe thaj buti –SDC / Srbija, NOVIB, Small Grant program – Kanadsko ambasada, Rekonstrukcija džuvljikano fondo –Beograd, Holandijaki ambasada, Ministarsterijumo pala e kultura thaj medija, NEXT PAGE – Sofija, Baro komesari ande Ujedinjeni thema pala manuškane čhačhipa – ACT projektai, OSCE/ODIHR-Varšava, Ministerijumo pala o sastipe e Srbijako, Global Fund for Women – USA, Insituto pala putardo amalipe za otvoreno društvo, Njujork, Finsko Ambasada, Instutto pala putardo amalipe- Budapesta ta, Themutni banka Small grant program, Minority Rights Group International – UK, King Baudouin Foundation- Small grant program, Firma „Stepanović i Šipka“.

II c. Vizija „BIBIJA“-Rromano džuvljikano Centro

Zurali thaj aktivno Rromnji

II d. Misija „BIBIJA“-Rromano džuvljikano centro

Keripe katar džuvljikane manuškane čhačhipa e Rromnjango thaj lengo majlačho statuso ande Srbija.

II e. Thagaripa „BIBIJA“-Rromano džuvljikano centro

- Lijipe thaj bararipe katar averčhandipa- godolese kaj gndisaras kaj e Rromanja thaj aver džuvlja jekhtane trubun te keren buti te bi lengo statuso avela majlačho ande Srbia.
- E atmosfera savi bararel jekthanipe thaj hačaripe thaj ande savi naj diskriminacija.
- Lijipe thaj nevljaripe katar e manuškane čhačhipa majbut e džuvljikane čhačhipa savi dikhel pe ande afrimacija katar džuvljikano rromano phučhipe thaj majlačho statuso e Rromengo ande sikavipe, buti, aktivističko buti.
- Mangipe e godolengo save si membrura te den but zor te bi kerela pe e misija e Centrosi.
- Mangipe te e membrura len sa e šaipa pala o
- E membrura andar o Centro si thodine jekh pe aver ande buti.
- E meembrura dikhe kritikane pe piri buti thaj mangel te avel majlačhi.

II f. Kasa keras buti

E reslimaske grupe e Bibijake si majanglal džuvlja, majbut Rromnja, thamapl godola saven si uticajo te nevljarel o statuso e Rromango, lako trujalipe thaj e instuticije.

Džuvlja, majanglal Rromnja:

- averčhande berša (čhora, terne daja, majpurane džuvlja);
- averčhando satatuso ando amalipe (godola saven si buti/ naj buti, sikavde bisikade;
- čore / ekonomikane situiruime, ekonomikane phande/biphangle, politikane aktivni/ biaktivni);
- save trajin ande ruralni, urbani, biformalni thaj bilače mahale;
- averčhandi seksualno orijentacija;
- invalidkinje;
- e džuvlja opromos save keren pe e maripa;
- e džuvlja saven si psihijatrijsko nasvalipe thaj
- e džuvlja save si phande.

Majpašo trujalipe:

- primarno familija;
- prandipe/ biprandipe
- majbari familija;

E institucije:

- nacionalno nivelu thaj
- nivelu katar o lokalno korkorokeripe

III E ANALIZA KATAR O TRUJALIFE

III a. Socijalno thaj ekonomikano konteksti

Kana sasa o ramosaripe e thanutnengo ande 2002. berš ande Srbija 108.193. thanutne vakarde kaj si andar o rromano minoriteto. Numa, but rodipa vakaren kaj o gendo e Rromengo ande Srbija si majbaro, nesave vakaripa vakren kaj si len 250.000 thaj 500.000, a nesave rromane lidera vakaren kaj si 800.000 Roma. Ande Srbija ande 2002. berš, ande sociološko rodipe, si 593 rromane mahale, katar save 285 sasa ande foro, a aver si paša o foro vol si ruralni.² Majbaro gendo rromane

² dr B. Jakšić, mr G. Bašić: "Romska naselja, uslovi života i mogućnost integracije Roma u Srbiji", Beograd, 2002

mahalengo si ande Beograd, kaj si 102 rromane mahale. Ande jugo Srbijako si bari koncentracija e Rromengi. Importantno si te vakaras kaj e koncentracija e Rromengi si bari ande godola komune ande Srbija save si ekonomikane čore. Akava si importantno te bi dikhela pe sar savo si o statuso akale manuŝenge naŝti avel averčhando katar o statuso avere manuŝengo ande godaja komuna.

E Rromengo ekonomikano statusi si gasavo kaj naj ekonomikane aktivni thaj naj len buti. Akava si godolese kaj si diskriminiŝime ando sikavipe, si barijere ande buti thaj katar sasti ekonomikani situacija ande Srbija ande palune berša. Goda kaj e Rroma naj ekonomikani aktivno si indikator kaj naj len ande fundone ekonomikane thaj amalipase tokura. Baro stepeno katar bibuti si aktuelni thaj bare tendencije katar marginalizovano statuso e Rromengo. Majbari buti si »kali ekonomija«. E love save lel e familija vakaren andar goda sar savo si o statusi e familijako. Dži adivesutne rodipa andar akava problemo naj lače. E izvora pala e lijipa pala rromani familija si buti thaj socijalni transfera sar kaj si socijalno ločharipe, love pala e čhavore, materijalno ločharipe, ločharipe pala e manuša saven naj buti thaj aver. Ande palune berša dija pe majbut pe akala love.

O vakaripe andar amalipaso statusi si amalipaso dikhipe savo si e manuše vol e grupa ando amalipe. E analiza katar e prejudicije ande akaja situacija majbut ka vakarel gadiči o rromano nacionalno minoriteto si pe ckno than kana vakarel pe andar goda. E sa majbari diskriminacija barili kana phadjardili e ex Jugoslavija thaj sasa o maripe, vi maripe po Kosovo thaj avipe katar IRM.

O statuso e Rromnjako ande familija thaj ando amalipe si situacije save den pe lake manuŝikane, minoritorenge thaj mapalal pe lake džuvljikane hakaja. Gasave situacie, si li andar lako tražo von avel avral, kaj e doktora, vol ande škola, si ŝaj vakaras diskriminacija. E džuvljikane hakaja e Rromnjange katar o amalipe naj lije, thaj aktivističko buti pala akava phuči pe si imperativ.

O problemo katar e diskriminacija kana dikhel pe katar džuvljikane hakaja vakarel kaj but berša kerel pe diskriminacija pe duj riga opromos e Rromnja. Opromos lende kerel pe diskriminacija katar o amalipe godolese kaj si minoriteto, thaj opromos lende kerel pe diskriminacija godolese kaj si džuvlja.

Goda kaj naj len personalno dokumenta si jekh katar anglune problema savo si e Rromnjan len 40% si goda problemo. O drabo akale problemoso si ande beŝipe ande blegalni mahale, bihigijenski slamura saven naj ŝaipe te aven len lil kaj si lengo than. Bi akale dokumentoso naŝti inkalel pe personalno lil a bi akale lilesa sastimasko lil. Šaj te vakaras kaj jekhe prblemo savo si but berša, ŝaj te avel ačhado te del pe ŝaipe te kerel pe legalizacija vol virtuelni adrese. Jekh katar majbizurale kategorije ande rromano kidipe si purane manuša, majnaglal e purane džuvlja save ande 80% si bisikade, thampal terne daja, daja save si korkore thaj čhavore. Goda kaj naj len personalno lil si but bilače majangla: pala piro sastipe, naj len ŝaipe te džan kaj e doktora, len pe averese legitimacije, bijanel pe ande khera kaj naj len ločharipe e doktoroso, thaj si bare uslova te meren.

Te džasa katar o familijako trujalipe e Rromnjako arakhas jekh patrihahalno kidipe ande savo e Rromnja terne aven ande proceso katar e biološko reprodukcija, von vadži si čhora. Pe lende del sa e griža andar e čhavore thaj familija andar e purane, thaj gndisarel pe kaj von si angažijume vi ande ekonomikane sfera ando kher thaj familija. Andar o maripe ande familija angluno drom vakarel pe ande krivično zakono thaj si bijekhtani praksa dži akana. Itakaj kaj namaj tabu tema vol goda si khanikase aver, e reakcije katar insitucije thaj trujalipe vol vi o trujalipe anen dži kaj majbaro bilači pe na o lači pe. E krivični dijipa keren be but vakti, a e

Rromnji bešel ando kher kaj krel pe o maripe, naj kher pala godola opromos save kerel pe maripe pala lende thaj lenge čhavore. Amare rodipa vakren kaj svako DUJTO Rromnji si mardi, a 2% Rromnja vakaren goda policijake, a e policija avel pe PANDŽTO akharipe andar e rromani mahala.

Goda kaj ni dikhen pe specifični mangipa e Rromenge, kaj naj informacije pe rromani čhib, bipindžaripe katar e phuvjake institucije, a majbut andar sastipe thaj socijalno, goda kaj naj manuša save pindžaren rromani kultura thaj pačavipe, goda kaj naj manuša save si Rroma ande sastipe, si sa diskriminacija.

O edukativno sistemi Republikako Srbijako ande praksa ni kerel definicija katar integravno dikhipe ando sikavipe thaj bararel sa e institucije save bi avena lačharde gaja sar si e mangipa e čhavorengi thaj familijake andar e majbut marginalizujime grupe. E manuša andar e rromani populacija si majbut bilače, godolese kaj naj thodine ande sistemo katar o sikavipe. E rromane mahale si thodine po agor e foroso thaj dur si katar anglal školske thaj školski institucije so si bilačipe pala o sikavipe e čhavorengi. E sikavne institucije si phande pala e Rroma thaj but drom keren mehanizma save keren demotivacija thaj von inkljen andar o sikavipe. O baro segmenti si diskriminacija pe savi si thodine e Rroma. E majbare thanunen si bare stereotipa (pozitivni thaj negativni) thaj prejudicije opromos e Rroma save keren pe godolese kaj si bitolerancija po averčhandipe, naj len personalni kontakta e Rromenca, naj len džanglipe andar e rromani istorija, kultura thaj tradicija. Goda maj but dikhel pe ande goda kaj naj len šaipe te džan ande škola thaj naj len buti. Goda so avel godolese si but baro, e Rromnja si ande rotalo, godolese kaj naj len fundono sikavipe, voj našti te arakhel buti. Godolese voj si phandi ekonomikane thaj našti korkore te anel odluke.

“Džuvljikano čoripe” si sa majbaro, thaj goda si goda kaj but berša e rromane čhora si izolujime andar o sikavno sistemo. Ande but baro statusi si nesave grupacije sar kaj si IRL, irisarde manuša pe kontraktto andar e readmisija, daja save si korkore, daja save si terne. Katar sa e čhavore save si ramosarde ande angluno claso, numa 10% agorisarel fundono skavipe. O procento čhorango save agorisaren fundono sikavipe si but ckno. Andar e data katar o ramosaripe 2002. berš ande Srbija sasa 61,9% Rroma bi agorisarde fundone školako, 29% agorisarda fundoni sikavni, numa 7,(% agorisarda maškarno sikavipe, a numa 0,3% agorisarel bari škola vol o fakulteto. O sikavipe e bare manušengo si importantno uslovi pala majbaro bararipe e amalipaso.

O iskustvo katar o RŽC BIBIJA katar o tereno vakarel andar importantno gendo e čhorango thaj terne džuvljango saven naj agorisardi fundoni škola (naj len jekh vol duj clarusura). Itakaj kaj goda si minimalno sikavipe, vov si baro drabo te del pe ande buti thaj te rodel pe buti.

III b. Politikano thaj zakonsko konteksti

E Srbija si katar 2005. berš ande maškarmutni inicijativa „Dekada Inkluzija e Rromengi 2005-2015. berš, savake fundone reslipa si bilijipa katar averčhandipe maškar e Rroma thaj aver manuša ande sikavipe, buti, bešipe thaj sastipe, thaj thodipe katar gender, ačhavipe e diskriminacijko thaj čoripe ande sa e aktivnosti. E Srbija katar o jul 2008. berš dži kaj jul 2009. berš sasa prezidento e Dekadako. Jekh katar importantni aktivnosti pe nacionalno nivelo sasa lijipe e Strategijako pala nevljaripe e statutoso e Rromengo thaj Akcijake planoso pala laki implementacija

katar 2009- 2011- berš. Ande Akcijako plano si vi o budžeto pala 2009. berš thaj projekcie pala 2010 thaj 2011. berš. Ande goda akcijajo plano si vi koter savo vakarel andar o phučipe katar o nevljaripe e statutoso e Rromnjango numa e love pala akava plano pala 2009. berš naj lije andar o budžeto Repbulikako Srbijako. Ande Ministerijumo pala e buti thaj socijalno politika si Šerutnipe pala o gender, savo ka avel koordinatori pala akava AP. Ande vakti savo avel trubul te dikhel pe gadići love ka avel lije andar o budžeto pala Akcijako plano thaj te dikhel pe sar goda kerel pe ande avečrhande ministerijuma.

E Vlada Republikaki Srbijaki lija Strategija pala nevljaripe statutoso e džuvljango thaj gender, a kerel pe vi o akcijakko plano savo bi trubula te avel kerdino dži po agor e beršeso. Ande li duj dokumenta si kotora save vakaren andar o statuso e Rromnjango.

E Strategija pala cknjaripe e čorimaso sar kidipa pe save de pe but si e Rroma thaj e džuvlja.

O Raporto andar o dijipe Srbijako ande EU andar o novembro 2008. berš vakarel andar o anglunipe thaj arakhipe thaj lijipe katar manuškane thaj minoritorenge hakaja, numa vi vakarel kej u uslova ande save trajin nesave grupacie sar kaj si e Rroma si but bilače, majbut ande sikavipe, socijalno thaj sastimaso arakhipe, bešipe thaj buti thaj vakarel kaj e Rroma trajin ande phare trajose uslova thaj opromos lende kerel pe diskriminacija. Godolese, o dokumento andar o Europako partnerstvo e Srbijasa, sar jekh katar ckne prioriteta vakarel kaj trubul te len pe e ustavose dikhipa andar kulturni thaj minoritorenge hakaja, sar vi lengo dijipe ande Strategija thaj AP save si pala integracija e Rromenge thaj vi e manuša save irisaren pe pe contratko pala e readmisija.

Ande 2008. berš o Europako parlamento anda but phande lafa te bi kerela pe Europaki rromani platforma (ERP) Jekh katar rekomandacie te bi baralela pe ERP si te e phuvja len finansisjki mehanizma EU thaj vi IPA fondura pala goda.

Pe akava ramosardo politikano konteksti, kerel pe vi e aktivnosti pala nevljaripe e statutoso e Rromnjango vi ande judistikano framo sar godolese savesa kerel pe regulacia te len pe thaj te arakhen pe e hakaja minoritorenge, gaja vi godola save si andar o statuso e džuvljango.

O phučhipe andar o džuvljikano rromano phučhipe pe lokalno nivelo si strateško mangipe katar e lokalno korkorokeripe pe Europake integracije. E phuv gaja kaj kerel nesave projekta trubul te dikhel pe gener budžeto thaj dijipe e džuvljango save ka kerel akativnosti. Gothe dikhel pe kaj e džuvlja trubun te kerel godola akcije save si thodine pe specifikane mangipa e džuvljange. Godolese kaj si but role e džuvljange ande familija thaj amalipe e džuvlja si importatni te bi o projekto avela lačo. Gaja kaj len pe specifični mangipa ando kidipe e džuvljange goda anel dži kaj lačo keripe ande familija thaj amalipe, ekonomikano zuralipe e džuvljango, lačo dikhipa ande familija, phagaren pe prejudicije thaj bilačo imidž e Rromanjango ande amalipe.

O dijipe e džuvljango ande amalipe len pe džuvljikane hakaja o amališpe del e džuvlja lake hakaja thaj ločhatel lake te p trajo sa e amalipaso avel majlačho.

E dokumenta svae lačharen o statuso thaj arakhipe hakajengo pala e minoritetura:

- Fremuni konvencija pala arakhipe minoritorenge;
- Europaki povelja andar regionalni thaj minoritorenge čhiba;

- Ustav Republike Srbije;
 - Krišo andar arakhipe tromalipaso thaj hakajengo pala e minoritetura,
 - Krišo andar e fundoni škola;
 - Krišo andar maškarni škola;
 - Krišo andar o sistemo pala o sikavipe ;
 - Krišo andar phuvjake službenika thaji
 - Phando lafi e Vladako Srbijako andar e mere pala majbaro gendo e minoritorengo ande organa pala e phuvjako šerutnipe
- Ande procedura si lijipe Krisoso pala o arlisaripe thaj buti katar e nacionalni consila pala nacionalni minoritetura, thaj goda kaj naj gasavo krišo si baro bilačhipe.

E dokumenta save vakaren andar o statuso e džuvljango:

Konvencija katar eliminacija katar sa e oblika pala e diskriminacija e džuvljangi;

- Opciono protokoli uzo i Konvencija
- Familijako zakono.

Goda kaj naj judistikani regulativa si bilijipe katar o Zakono pala o gender sar vi jekh Zakono andar o maripe ande familija. E nacionalno strategija si kerdini thaj si importantno dokumenti pe savo ka bararen pe e aktivnosti majdur te bi kerel pe gender jekthanipe.

III c. BIBIJA ande piro trujalipe

E „BIBIJA“-Romano džuvljikano centro ande piro trujalipe inkalel akala institucije save si importantni pala laki buti: Ministerijumo pala e buti thaj socijalno politika, majanglal Šerutnipe pala o gender, Ministerijumo pala manuškane thaj minoritorengo hakaja, Ministerijumo pala e edukacija, Ministerijumo pla ekonomija thaj regionalno bararipe, Ministerijumo pala o sastipe, sastimaske khera, Ministerijumo pala e terne thaj sporto, Ministerijumo pala androne buta, e lokalni koorkorikeripa, medija, Nacionalno Consili pala rromano minoriteto.

III d. Aver organizacije

Ande Srbija avidive si 2.105. organizacije. Pe teritorija ande Beograd si 697 organizacije save keren buti andar minoritorengo hakaja thaj problema, katar goda 86 kerel buti andar džuvljikane phučipa.

Kana si kerdini e Bibija sasa jekh rromani džuvljikani organizacija thaj jekh katar aktivnosti save kerda sasa te ločharel te keren pe aver džuvljikane rromane orgnaizacije.

E Bibija jekhtane e BVO Džuvljikano Than andar o Niš kerda Džuvljikani rromani mreža thaj kerda strategijako plano e networkoso pe 5 berš. O networko si putardo thaj avdive si 69 membrura.

Kamas te keras networko katar džuvljikane rromane organizacije andar e phuvja save si ande Dekada e Rromengo, thaj lako reslipe si te dikhel pe sar kerel pe o gender aspekti ande šerutne kotora. O berš kana e Slovakia si šerutni ande Dekada šaj te avel lači pala goda godolese kaj jekh katar e prioriteta si revizija katar e NAP ande phuvja ande save naj kerdine, sar vi claro definicija katar o budžeto kana vakaras andar e Srbija.

E Bibija j si membro aktar aver mreže BVO save keren buti ande kotora kaj šaj te keras buti pe nacionalno thaj maškarmutno nivelu, a goda si Rromani džuvljikani mreža, Liga pala e Dekada, regionalno networko Minority Rights Group SEE, klastera pala e Rroma thaj džuvlja kontakt organizacije katar civilno amalipe Strategija pala cknjaripe katar o čoripe, numa vi networko savo keren e institucije katar o sistemo, networko pala maripe opromos o trafiking thaj networko katar o paćavpe pala o maripe opromos gender kerdino maripe.

IV SWOT ANALIZA - „BIBIJA“ – RROMANO DŽUVLJIKANO CENTRO
IV a. Tabela SWOT analize

ZURALIPA	BIZURALIPA
- Mangipa te kerel pe khanči nevo - Mangipe te goda avel lačo - E iskustva - entuzijazamo - džalngipe - profesionalizamo - kredibiliteto kaj e donatora thaj institucije - buti po tereno - buti ande bivladako sektori - džanglipe ande goda sar kerel o vladako sektori - angluni rromani džuvljikani BVO - timsko buti - aktivizamo - volonterizamo - membro kaj e BVO phandipa - membrura ande phuvjake timura	- ckndo gendo - biphanglipe thaj love pala e strateški projekta - bi love pala biinstitucionalno thaj tehnikano lijipe - bipindžaripe IT - nilijipe katar sa e resursa te vazden pe e kapaciteta

ŠAIPA	PRETNJE
- Dekada e Rromengi - EU - O Zakono ando BVO - IT bararipe - šaipe te len pe love katar o profitno sektori - šaipa pala goda te vazden pe e kapaciteta - jekhtani buti e institucijenca - e liji Strategija thaj AP pala nevljaripe e statuso e Rromengo - Ande Ministerijuma pla e buti thaj socialno polituja si kerdini Kancelarija pala gender egaliteto - Ande insitucija Ombdusmani si deputato pala gender egaliteto - Lokalni komisije pala egaliteto - Keripe katar e LAP pala egaliteto	- naj love pala e renta - bistabilno ekonomikani thaj politikani situacija - e donatora džan - Zakono pala BVO - Bilači saradnja e instuticijenca - E uslova pla neve izvora pala e finansije, majanglal andar EU (e rola e phuvjaki, dijipe ande finansije pala pire izvora) - monopol andar bare BVO

V STRATEGIJAKE RESLIPA KATAR E „BIBIJA“ –RROMANO DŽUVLJIKANO CENTRO

Strategijake reslipa Bbijake si thodine pe programski reslipa e organizacijake, thaj vi pe e reslipa save si thodine pe institucionalni kapaciteta.

I E programski reslipa si thodine pe goda so kerel e Bibija, a goda si sikavipe, buti, bi maripe, statusni phučhipa, sastipe, regionalno keripe katar e rromane džuvljikane organizacija, lobi pala majlačho statuso e Rromnjango.

II Reslipa ande institucionalno kapaciteto si thodino pe zuralipe katar e manuškane thaj tehnikane kapaciteta.

O KOTOR KAJ KEREL PE E BUTI	BARO RELSIPE (5 berš.)	MAJCKNE RESLIPA (3 berš.)	E AKTIVNOSTI
SIKAVIPE	O dijipe kaj o majkvalitetno sikavipe pala e Rromanja	O lijipe katar e uslova pala lijipe katar e mera pala afirmativno akcija ande maškarni škola thaj fakulteta.	Informišipe katar e potencialni manuša/nja
			Vazdipe e motivacijako e čhorango pala goda te džan majdur ande škola
		O dijipe katar e inkluzija e Rromanjango ande sistemo katar o sikavipe	Ločharipe te e terne thaj e bare Rromnja save inkljistile andar e škola te aven ando programo katar aver edukacijaki šansa.
		Zuralipe e familijako te e čhavore džan ande škola majbut e čhoran	Ločharipe familijake te ločharen pire čhorange te džan ande škola
BUTI	Ločharipe pala ekonomikano zuralipe e Rromnjango.	Ločharipe te e Rromnja arakhen buti.	Dijipe e Rromnjango ande programa katar e prekvalifikacija thaj džaipe ande škola majdur.
			Thodipe ande sikavipe pala ATP.

AČHAVIPE MARIPASO	Keripe te ačhavel pe o maripe opromos e Rromnja.	Buti pala e prevencija maripasi opromos e Rromnja.	Informišipe e Romnjango andar goda so so o maripe thaj sar šaj te ačhavel pe
			E edukacija thaj zuralipe pala pindžaripe e maripaso.
			E senzibilizacija katar e institucije e sistemose.
SASTIPE	Keripe te avel majlačho kvalitetno sastimasko arakhipe.	Nevljaripe sastipaso e Rromnjango.	E promocija katar o publikako sastipe.
			O informišipe thaj edukacija andar e sastipase čhačhipa.
			E senzibilizacija katar sastimaske butarne.
			Edukacija e Romnjnagni thaj terne manušengi andar o sastimasko arakhipe a majbut pala o reproduktivno sastipe.
STATUSNI PHUČHIPA	Keripe te len pe thaj te arakhen pe Ustavosa thaj zakonosa garantujime čhačhipa.	Vazdipe katar o gndo pala e čhačhipa thaj mehanizma pala lengo lijipe thaj arakhipe.	Informišipe andar e čhačhipa thaj andar e mehanizma pala lengo lijipe thaj arakhipe..
			Dijipe katar judistikano ločharipe.
REGIONALNO BUTI	Dikhipe katar lijipe čhačhpengo ande kotor kaj e antidiskriminacija thaj gender jekhtanipe ande phuvja save si ande Dekada e Rromengi.	Keripe e networkoso	E analiza katar goda gadići si gender aspekto ande NAP ande phuvja save si ande Dekada.
			E analiza katar e antidiskriminacija ande NAP

			ande phvuja save si ande Dekada. LE analiza gadži si rromane džuvljikane BVO
LOBI	E inkluzija katar manuškane phučhipa ande bararde procesa pala dijipe ande EU	Keripe katar strukturišime kanala komunikacije maškar e rromano kidipe, civilno amalipe, EU institucije thaj Vlada Republikaki Srbijaki..	
E INSTITUCIONALNI KAPACITETA E ORGNAZACIJAKE		Zuiralipe katar e institucionalni kapaciteta e organizacije.	Zuralipe katar e kapacite e manuškane resursa Zuralipe katar materijalni kapaciteta (arakhpe katar adekvatno IT) Majbaro dikhipe e butako (keripe katar web prezentacija)

VII Monitoring thaj evaluacija

E buti ande organizacija dikhel o Šerutno odbori ande savesi buti si 3 membrura savo bešel jekhare ande berš. O Bešipe katar o Šerutno odbori akharel pe katar e Šerutni e Skpuštinaki vol po rodipe e Skupštinako.

Dži ande adivistuni buti lijam interna thaj eksterno evaluacija. E interno dikhipe katar e buti e orgnaizacijaki keren lake membrura pe majnanglal kerdine programski reslipa save si phangle e zuralipasa aktar institucionalni kapaciteta.

Eksterno evaluacija si kerdini po nivelo ande jekh projekto, a sar rode nesave donatora. Pe nivelo katar o projekto sasa kerdini vi e finansisjko revizija

Akava strategijako plano si fundo pala majdur interno thaj eksterno evaluacija e butaki katar e organizacija thaj plano majdur.

E evaluacija ka dikhel thaj ka kerel andar akala phučhipa:

Programa thaj projekta- plano thaj realizacija katar e projekta thaj kerdine rezultata;

- E resursa save si amen thaj sar von len pe;
- Relacia thaj jekthani buti e reslipase grupasa, manušenca savenca keras buti, e partnere thaj donatora, pačavipe katar e donatora thaj maškarmutne organizacija, relacie avere bivladake organizacijenca thaj institucijenca andar e Vlada Republikaki Srbijaki, dikhipe thaj o imidž e organizacijako;
- Sistema thaj e procedure, metodologija katar o monitoring thaj evaluacija e projektosi;
- Struktura thaj e kultura e orgnizacijaki, o dijipe e manušengo ande proceso kana anen pe e odluke thaj
- Šerutnipe andar e finansije thaj aver.

Šerutno kriterijumi e evaluacijako si strategijako lijpe maškar o konteksto ande savo e Bibija kerel buti ande trin šerutne thana pala e procena e orgnaizacijaki:

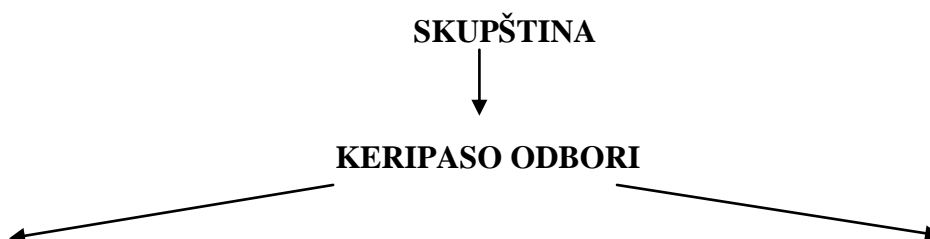
- ande andruni organizacija ande savi si vizija, misija strategija, struktura thaj sistema.

- relacije e Bibijake sa e kidimasa save si pala goda

- e rezultata thaj šerutnipe e Bibijako thaj dikhel pe gadići si relevantni, lačhe thaj si len buti savi šaj te kerel pe majdur.

VIII E Struktura organizacijaki

Skupština - Šerutno odbori Šerutnipe organizacijo - E aktivistkinje thaj angažujime profesionalnca

DIKHIMASO ODBORI

VICE PREZIDENTO

PREZIDENTO

KERIMASKO SEKRETARI

Kastar si kerdini e skupština

AKTIVISTKINJE

STRUČNI TIMOVI

ANTI-TRAFIKING TIMO
SASTIMASKO TIMO
TIMO OOPRMOS MARIPE E RROMNJANGO
TIMO PALA O SIKAVIPE

DOKTORA
PRAVNICA
PSIHOLOGA

IX E resursa BIBIJAKE

1. Manušikane resursa

Ande Bibija si 11 membrura thaj trin profesionalca. Katar 11 membrura, trin si butarne katar averčhande projekta. Edukaciono profili katar e profesionalca si averčhando judista, doktorka čavorikani, doktorka pala sa e manuša thaj ginekologistica. Sa e membrura thaj profesionalca nakhle avrčhande programa katar manuškane thaj minotirotenge hakaja, majbut andar džuvljikane hakaja, šerutnipe katar projektoso cikluso thaj aver.

2. Materijalni resursa

E Bibija pala piri buti lel bešipe ande renta ande Beograd thaj si amen akaja oprema: trin kompjutera, jekh štampači, 2 skeneri printeri fotokopir aparati, stolice, astala TV thaj video rekorder.